Rok XIII. Lwów, 1. Lutego 1899. Nr. 2.

Organ Krajowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych w Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Wychodzi każdego 1-go dnia w miesiącu.

Redakcya i Administracya we Lwowie ulica Piekarska l. 12. II. piętro.

Przedpłata:
W miejscu: rocznie 2 złr. 40 ct. | Z przesyłką: rocznie 2 złr. 80 ct.
„ półrocznie 1 „ 20 „ | „ półrocznie 1 „ 40 „
Dla członków związkowych straży pożarnych z przesyłką rocznie 50 cnt.

Dwadzieścia tysięcy koron.

W dniu 14. stycznia 1899. r. majątek strażackiej Kasy Zapomóg, o której dobro, rozwój i fundusze tak gorliwie stara się JW. **Dr. Alfred Zgórski,** Zastępca Naczelnika Krajowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych, przewyższył kwotę *dwadzieścia tysięcy koron.*

W dniu tym, dla strażactwa krajowego wielkiego znaczenia, bilans majątku strażackiej Kasy Zapomóg, istniejącej od 1. stycznia 1897 roku, przedstawia się następująco:

Dr. Alfred Zgórski.

A) Walory w depozycie zachowawczym Banku Krajowego	17.400 — k.
B) Subwencya miasta Lwowa (dwie raty po 400 kor.)	800· — „
C) Wkładka gminy miasta Dobromila (7 rat po 100 koron)	700· — „
D) Wkładka gminy miasta Radymna (18 rat po 50 kor.)	900· — „
E) Gotówka na książeczce Banku Krajowego . .	205·20 „
Razem .	20.005·20 k

Kwotę dwadzieścia tysięcy koron w dniu 14. stycznia 1899. przeniosła wkładka na rok 1899. ochotniczej straży pożarnej w Przemyślu.

Odezwa
w sprawie Kasy Zapomóg.

Przy Krajowym Związku Ochotniczych Straży Pożarnych weszła w życie z dniem 1. stycznia 1897. r. Kasa Zapomóg dla strażaków, unieszczęśliwionych w służbie strażackiej, tudzież dla rodzin po nich.

Do Kasy Zapomóg mogą należeć całe Korpusy tych związkowych straży pożarnych, które zobowiążą się i rzeczywiście opłacają rocznie z góry po 20 centów od każdego czynnego członka.

Członkowie ci mają prawo do zapomóg w razie choroby i połączonej z nią nieudolności do pracy, spowodowanej wypadkiem podczas pożaru, ćwiczenia, pogotowia lub różnych katastrof jak n. p. powodzi, zawalenia się domu i t. d. w ogóle tam, gdzie korpus strażacki służbowo występuje wskutek rozkazu Komendy.

Rodzaje tych zapomóg są następujące:

a) po 1 koronie dziennie w razie słabości i połączonej z nią nieudolności do pracy, nie dłużej jednakże jak przez 90 dni;

b) jednorazowa zapomoga w kwocie 1000 koron w razie zupełnej nieudolności do pracy;

c) jednorazowa zapomoga dla wdowy i sierót zmarłego w kwocie 500 koron w razie śmierci członka straży.

Jak widać z powyższego przedstawienia za bardzo małą roczną wkładkę (20 centów!) strażacy, rekrutujący się przeważnie z ludzi materyalnie ubogich, walczących nie tylko z ogniem lecz bardzo często i z biedą, otrzymają w razie wypadku w służbie strażackiej stosunkowo znaczne wsparcie, wystarczające do odparcia nędzy, któraby się do nich i ich rodzin wcisnąć mogła.

Pomimo znakomitego rozwoju tej Kasy, pomimo widocznych korzyści, jakie z przystąpieniem do niej strażacy odnoszą, jeszcze połowa związkowych straży pożarnych waha się ze zgłoszeniem swego do tej Kasy Zapomóg przystąpienia.

Powód tego wahania się niczem nie jest usprawiedliwiony, dlatego też znowu podajemy Szanownym Komendom dokładnej rozwadze tę nader ważną dla czynnych członków Towarzystwa sprawę i upraszamy o głębsze nad nią zastanowienie się, po którem spodziewamy się nadesłania deklaracyi przystąpienia do strażackiej Kasy Zapomóg, wykazu czynnych członków i wkładki na rok 1899.

We Lwowie, dnia 24. stycznia 1899.

Naczelnictwo.

Wykaz
zapłaconych kwot pieniężnych w czasie od 1. do 25. stycznia 1899.

Kasa zapomóg. Ochotnicze straże pożarne: Łańcut 8·40 złr., Dobra 3·20 złr., Sąsiadowice 4·— złr., Mościska 5·20 złr., Ottynia 5·80 złr., Bochnia 4·80 złr., Lisko 11·20 złr., Drohobycz 4·— złr., Osiek koło Żmigrodu 2·20 złr., Wieliczka 12·60 złr., Baranów 2·80 złr., Sanok 5·20 złr., Żywiec 9·60 złr., Mosty wielkie 5·60 złr., Pruchnik 3 60 złr., Rymanów 2·90 złr., Rohatyn 6·— złr., Jarosław 3·40 złr., Zator 7·80 złr., Tuchów 4·— złr., Ołpiny 2·60 złr., Kamionka Strumiłowa 3·60 złr., Osiek koło Oświęcimia 4·20 złr., Nowy Targ 6·80 złr., Przemyśl 6·40 złr., Przeworsk 5 20 złr., Zaleszczyki 4·60 złr., Niżankowice 5·20 złr., Stary Sącz 4·— złr., Dziekanowice 2·60 złr., Dębowiec 0,60 złr., Augustdorf 2·80 złr., Kosów 4·80 złr., Czortków 4·— złr., Uście Solne 3 20 złr., Chyrów 4·80 złr., Stanisławów 5·40 złr., Staremiasto 4·80 złr., Bircza 4·60 złr., Kulików 4·— złr., Brzeżany 9 80 złr.

Wkładki roczne (zwykłe). Ochotnicze straże pożarne: Bochnia 2 40 złr., Ottynia 2·90 złr., Mościska 2·70 złr., Baranów 1·40 złr., Sanok 2·50 złr., Kolbuszowa 3·10 złr., Tuchów 2·— złr., Ołpiny 1·30 złr., Osiek koło Oświęcimia 2·10 złr., Nowy Targ 3·40 złr., Łańcut 5·— złr., Przeworsk 5·20 złr., Dziekanowice 1·30 złr., Czortków 1·90 złr., Kosów 2·40 złr., Chyrów 2·40 złr., Stanisławów 3 złr., Kołomyja 4·60 złr., Jawornik m. 2 złr., Oświęcim 4·80 złr., Kulików 2·— złr.

II. Z nauki o strażach i pożarnictwie.

NAUKA
o przyrządach i przyborach pożarnych.

Z drugiej części podręcznika p. t. „Szkoła pożarnictwa“.

(Ciąg dalszy.)

333.

W jaki sposób odbywa się ssanie wody pompą ssącą?

Celem wyjaśnienia w jaki sposób odbywa się ssanie wody musimy najpierw naszkicować sobie dwie takie pompy ssące.

W pierwszej pompie (Fig. 1.) tłok jest podniesiony, w drugiej (Fig. 2.) obniżony.

Fig. 1

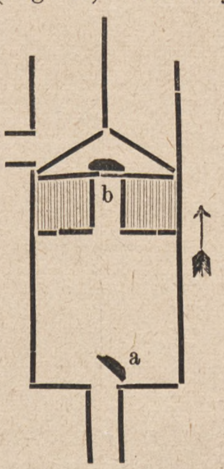
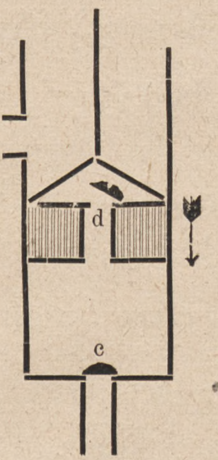

Fig. 2.

Litery *a. c.* oznaczają wentyle ssące przy rurze ssącej, litery *b. d.* oznaczają wentyle tłoczące w tłoku.

Ssanie wody odbywa się w następujący sposób: Pompę t. j. rurę ssącą wkładamy do naczynia z wodą. Gdy podniesiemy tłok w cylindrze, powietrze znajdujące się między tym tłokiem a wentylem ssącym *a* rozszerza się i przez to także rozrzedza. Wskutek tego rozrzedzenia się powietrza w tłoku, powietrze, które znajduje się nad po-

wierzchnią wody w naczyniu, ciśnie na wodę silniej niż rozrzedzone powietrze w cylindrze.*)

Z powodu tej nierównowagi ciśnienia woda pchana z zewnątrz wciska się do wnętrza rury ssącej, podnosi sobie wentyl *a* i dostaje się pod tłok. Gdy następnie tłok w cylindrze obniżymy, natenczas pod ciśnieniem wody czy też (zwłaszcza z początku) powietrza, zamyka się wentyl ssący *c* ale równocześnie pod prężeniem ściśnionej czyli zgęszczonej wody, względnie powietrza, otwiera się wentyl tłoczący *d* i powietrze to a względnie wodę przepuszcza. Po każdorazowem podniesieniu i obniżeniu tłoka powtarza się to samo: powietrze, które zrazu było pod tłokiem coraz bardziej się rozrzedza, aż nareszcie woda, która dostała się do cylindra pod tłok przedostaje się przez wentyl tłoczący ponad tłok i w końcu odpływa.

Widzimy stąd, że naturalną przyczyną podnoszenia się wody w rurze ssącej pompy, a zatem w ogóle przyczyną działania pompy jest tylko ciśnienie powietrza zwane w nauce fizyki „ciśnieniem atmosfery“.

334.

Co nazywamy ciśnieniem jednej atmosfery?

Powietrze, które otacza naszą ziemię nazywa się atmosferą. Wysokość słupa powietrza ponad ziemią obliczono na 60 do 70 kilometrów. — Powietrze, chociaż w niem łatwo się poruszamy ma swój ciężar.

Wedle wyniku różnych prób i obliczeń ciężar ten wywiera na jeden centymetr kwadratowy ciśnienie równające się 1033 gramom (1 kilogram i 33 gramy). To ciśnienie powietrza atmosferycznego na jeden centymetr kwadratowy, zowiemy ciśnieniem jednej atmosfery, albo krócej: jedną atmosferą i ono to powoduje właśnie, że woda wciska się do pompy i cylindrów sikawki.

335.

Czy jednakowem jest wszędzie, na każdem miejscu i o każdej temperaturze to ciśnienie jednej atmosfery?

To ciśnienie naszej atmosfery nie jest na wszystkich miejscach kuli ziemskiej i o każdej temperaturze jednakowa. Jeden kilogram i 33 gramy wynosi ono na najniższym punkcie powierzchni ziemi t. j. na powierzchni morza i to przy ciepłocie 0° Celsiusza. Im wyżej nad powierzchnią morza leży jaka miejscowość, tem ciśnienie to jest mniejsze, a to dlatego, że z podwyższeniem płaszczyzny zmniejsza się wysokość słupa powietrza, tudzież i dlatego, że powietrze atmosferyczne coraz wyżej położone jest coraz rzadsze. Ciepło i wilgoć w powietrzu wywierają także wielki wpływ na ciężar powietrza. Powietrze ciepłe jest lżejsze od zimnego, bo rzadsze, powietrze wilgotne jest cięższe od suchego, bo ma w sobie więcej pary wodnej.

336.

Czy woda jest ściśliwą?

Woda, tak jak wszelkie płyny (ciecze) nie jest ściśliwą i ta własność sprawia, że podczas działania pompy nie mogąc się ścieśniać, szuka sobie ujścia, przeciska się pod wentyl i wchodzi do cylindra, zaś w sikawkach ze znaczną siłą wypada z rury prądowej.

337.

Czy pompa może ssać wodę z dowolnej głębokości?

Nie.

338.

Z jakiej głębokości może pompa ssać wodę?

Ciśnienie powietrza atmosferycznego na jeden centymetr kwadratowy równa się, jak wyżej powiedziano, 1033 gramom. Otóż obliczono, że takiesamo ciśnienie, jakie wywiera powietrze atmosferyczne na jeden centymetr kwadratowy, wywiera także słup wody o wysokości 10 metrów i 4 decymetrów (10·4 m.), czyli, że woda podniósłszy się w rurze do wysokości 10·4 metrów, wywiera ciśnienie również 1033 gramów na jeden centymetr kwadratowy.

Oba te ciśnienia, tak powietrza jak i słupa wody równoważą się wtedy, a więc woda w rurze tworząca słup na 10·4 m. wysoki przy tej równowadze ciężarów t. j. ciężaru swego własnego i ciężaru powietrza atmosferycznego podnosić się wyżej nie może, a więc pompa ssąca z większej niż 10·4 m. głębokości, wody brać nie zdoła.

Granicę tego prawa ciśnienia powietrza i wody, w zastosowaniu do pomp zowiemy wysokością ssania wody.

339.

Czy pompa a względnie sikawka faktycznie może ssać wodę z tej głębokości?

Z tej głębokości t. j. z głębokości 10·4 metrów w praktyce żadna pompa i sikawka ssać wody nie będzie, bo absolutnie niemożliwą jest rzeczą uzyskać w rurze pompy i w ogóle w jakimkolwiek naczyniu zupełnej próżni powietrza, która to próżnia byłaby w tym wypadku konieczną, a następnie i z tego powodu, że położenie miejscowości nad poziomem morza, wilgoć i temperatura powietrza wpływają na zmniejszenie tej wysokości siły ssania. W praktyce wysokość ta wynosi w kraju naszym 6 do 7 metrów.*)

340.

Jak oblicza się wysokość ssania wody?

Wysokość ssania wody oblicza się od dolnego t. j. ssącego wentyla pompy do powierzchni wody i to w d o k ł a d n i e p i o n o w y m k i e r u n k u. Poziomo ułożone rury umożliwiają ssanie wody na dłuższe przestrzenie, jednakże tylko o tyle o ile p i o n o w a odległość (głębokość) wentyla ssącego pompy od powierzchni wody wysokości ssania wody t. j. 6 - 7 metrów nie przekracza.

341.

Czy pompa ssąca znajduje zastosowanie w pożarnictwie?

Pompa ssąca nie może samaprzezsię do celów pożarnictwa być używaną, bo jest ona tylko wstanie wodę

---

*) Ciśnienie tego zewnętrznego powietrza jest tem większe, im bardziej rozrzedziło się powietrze pod tłokiem i nad wentylem ssącym.

*) Okoliczność, że pompy studzienne z większej głębokości dostają wodę, polega na mechanicznej kombinacyi pomp ssących i tłoczących z sobą połączonych, z których dolna (ssąca) wodę ku górze podnosi, a druga (tłocząca), tłoczy ją wyżej.

ssać (ciągnąć do góry) i wylewać strumieniem, nie jest jednak zdolną wydać silnego prądu wody.

342.

Które więc pompy mogą dać silny prąd wody?

Pompy tłoczące lub ssąco-tłoczące.

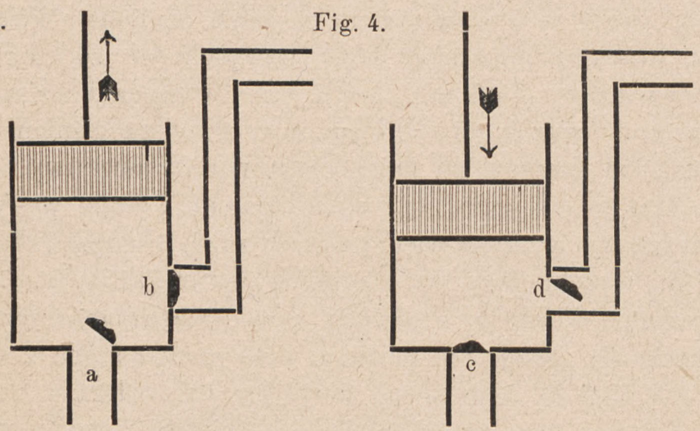
Ostatnie są połączeniem pompy ssącej z tłoczącą.

343.

Jakie jest działanie pompy tłoczącej?

Aby wyjaśnić działanie pompy tłoczącej trzeba naszkicować dwie takie pompy.

Fig. 3. Fig. 4.

Naszkicowana tu pompa Fig. 3. przedstawia tę pompę z tłokiem podniesionym, druga Fig. 4. tę samą pompę z tłokiem obniżonym.

Litery a. c. oznaczają wentyl ssący, litery b. d. wentyl tłoczący.

Działanie tej pompy tłoczącej jest następujące: Rurę ssącą zanurzamy w wodzie i gdy podniesiemy tłok, powietrze, które się pod nim znajduje, rozrzedza się jak w pompie ssącej. Woda w naczyniu wskutek ucisku powietrza podnosi się i wchodzi przez wentyl ssący *a* do cylindra pod tłok.

Gdy następnie tłok, który tu jest pełny i bez wentyla, obniżymy, wentyl ssący *c* zamyka się, a woda jako nieściśliwa, otwiera sobie boczny wentyl tłoczący *d* przy rurze odpływowej i z niej silnym prądem wytryska. Po wydostaniu się wody z rury odpływowej wentyl tłoczący *d* zamyka się bezzwłocznie, bo zmusza go do tego cisnące się z zewnątrz powietrze.

Prąd wody takiej pompy jest przerywany, bo wydobywa się z rury odpływowej tylko wtenczas, gdy tłok w cylindrze obniża się t. j. na wodę ciśnie i ją z siłą wypycha.

344.

W jaki sposób starano się zapobiedz temu przerywa iu prądu wody?

Temu przerywaniu prądu starano się zapobiedz w ten sposób, że połączono dwie pompy, z których równocześnie jedna ssała wodę, gdy druga działała jako tłocząca. Te złożone pompy skracały wprawdzie odstępy czasu od jednego rzutu prądu do drugiego, lecz nie zapobiegały złemu, bo prąd wody pompy był ciągle jeszcze przerywany, chociaż przerwy były krótsze. Dopiero gdy wprowadzono kocioł wietrzny, osiągnięto prąd stały.

345.

Co zowiemy kotłem wietrznym lub wietrznikiem?

Kotłem wietrznym zowiemy metalowy kocioł, połączony z kanałami sikawki, a przeznaczony do tego, aby zapewnić sikawce możliwie stały i równy odpływ wody.

346.

Ilorakiego kształtu bywa kocioł wietrzny?

Kocioł wietrzny bywa różnego kształtu: kulisty, ścięto-kociołkowaty, owalny i t. d.

347.

Co prowadzi do kotła wietrznego?

Do kotła wietrznego prowadzą z obu stron rury odpływowe od cylindrów sikawki.

348.

Czy wietrznik ma połączenie z prądem sikawki?

Przy sikawkach starego systemu u góry wietrznika znajduje się rura prądowa, także rurą skrętną zwana. Jest ona do wietrznika szczelnie przymocowana, przechodzi przez cały kocioł wietrzny od góry aż blizko do jego spodu.

(C. d. n.)

Opodatkowanie towarzystw asekuracyjnych na cele pożarnictwa w Austryi.

(Wyjątek ze sprawozdania Wydziału krajowego).

Zachęcone przykładami innych państw, widząc, jakie tam kolosalne postępy uczyniła organizacya służby pożarnej po wprowadzeniu opodatkowania towarzystw asekuracyjnych na cele pożarnictwa, zaczęły gminy miast, głównie zaś związki straży pożarnych w Austryi domagać się nałożenia takiego podatku ogniowego na towarzystwa, czynne w krajach austryackich. Wnoszono liczne podania i petycye do Rządu centralnego i do rządów krajowych, do Sejmów i do Rady państwa o uregulowanie tej sprawy w drodze ustawodawczej.

W roku 1881 Dr. Roser, poseł z gmin wiejskich w Czechach, wnosi w Radzie państwa rezolucyą o opodatkowanie Towarzystw asekuracyjnych na rzecz służby pożarnej.

„Zakłady asekuracyjne przecież przedewszystkiem odnoszą korzyść z dobrych straży — mówił on w Izbie — one w pierwszym rzędzie winny być pociągnięte do kosztów ich utrzymania".

Izba na posiedzeniu z 24. maja 1881 r. przyjęła ogromną większością rezolucyą wzywającą Rząd „ażeby podał dokładnej rozwadze kwestyę wspierania ochotniczych straży pożarnych przez zakłady asekuracyjne".

Pomimo licznych protestów, petycyi; pomimo silnej agitacyi rozwiniętej przez towarzystwa asekuracyjne, ażeby ochronić się od projektowanego podatku, fachowa ankieta, której Rząd, w myśl §. 34. rozp. ministr. z dnia 18. sierpnia 1880. Dz. u. p. Nr. 110 regulującego sprawy asekuracyjne, sprawę tę do zbadania przekazał, oświadczyła się za

słusznością i koniecznością takiego pociągnięcia Towarzystw do udziału w ponoszeniu kosztów służby pożarnej. Prócz tego ankieta przyjęła zasadę, że nałożenie podatku na cele pożarnictwa jest sprawą krajową, że zatem, w obrębie jednolitych dla całego państwa zasad, przez ustawodawstwa poszczególnych krajów, z uwzględnieniem ich specyalnych warunków i potrzeb, uregulowane być powinno. Funduszami, w ten sposób zebranymi, mają zarządzać i rozporządzać Wydziały krajowe.

Rząd wypracował ogólne zasady i rozesłał je reskryptem z dnia 30. lipca 1882. l. 2594 wszystkim Wydziałom krajowym z tą uwagą, że uchwalone przez Sejmy według tych zasad ustawy o opodatkowaniu towarzystw asekuracyjnych na rzecz służby pożarnej mogą liczyć na sankcyą.

Zasady te są następujące:

I. Krajowe Towarzystwa ubezpieczeń od ognia, oraz te zagraniczne, które mają pozwolenie na rozwijanie czynności w kraju, bez względu na to, czy to są towarzystwa akcyjne, czy też oparte na wzajemności, mają obowiązek płacenia zasiłku na koszta straży ogniowych odnośnego kraju. Zasiłek ten nie ma przewyższać dwóch procentów dochodów brutto z premii, które uzyskano w przeciągu odnośnego roku słonecznego za przedmioty w owym kraju od ognia ubezpieczone.

II. Zasiłek ten oblicza się na podstawie dochodu brutto z premij, dochodu jaki pojedyńcze Towarzystwa uzyskały przez bezpośrednie ubezpieczenie od ognia w obrębie granic pewnego kraju (bez potrącenia premii za kontrasekuracyą), Towarzystwa na wzajemności oparte pobierać będą dochód brutto po strąceniu przyznanych i zapłaconych zwrotów.

Towarzystwa są obowiązane dostarczyć najpóźniej do końca kwietnia następnego roku potrzebnych rachunkowych materyałów (Behelfe), w szczególności zaś wykazu dochodu z premii.

III. Uiszczenie rocznego zasiłku winno być uskutecznionem najpóźniej w sześć tygodni od chwili doręczenia wezwania zapłaty.

IV. Zasiłki te przeznaczone być mają nietylko dla gminnych i ochotniczych straży ogniowych już istniejących, lecz także dla nowo utworzyć się mających.

V. Wydział krajowy przy pomocy przedstawicieli Towarzystw ubezpieczeń, oraz przedstawicieli straży ogniowej (odnośnie przedstawicieli związków straży ogniowych) oznacza wysokość tych zasiłków, z których osobny fundusz należy utworzyć, ściąga takowe, zarządza nimi i rozdziela je, uwzględniając przytem poniższe postanowienia:

1. Należy się trzymać reguły, że tylko te gminy i ochotnicze straże ogniowe mają prawo do zasiłku z powyższego funduszu, które wogóle rozwijają skuteczną czynność.

2. Na urządzenie nowych (ochotniczych lub gminnych) straży ogniowych, tylko w tym razie ma się udzielić zasiłku z owego funduszu, jeżeli gmina nie jest w stanie o własnych siłach utworzyć straży ogniowej.

3. Z rocznych dochodów tych funduszów wolno przeznaczyć dziesięć procent na utworzenie osobnego funduszu rezerwowego, celem użycia takowego: a) w razach nadzwyczajnych; b) na zapomogi dla strażaków nieszczęciem dotkniętych; c) dla pozostałych po nich wdów i sierót; d) na wynagrodzenia za odznaczenie się i t. p.

VI. W razie, gdyby które towarzystwo w oznaczonym czasie nie dostarczyło rachunkowych materyałów do oznaczenia wysokości zasiłku na straż ogniową, przysługuje krajowej władzy politycznej prawo zmuszania towarzystwa do przedłożenia takowych za pomocą kar porządkowych.

Władze polityczne mogą ściągać owe zasiłki od towarzystw ubezpieczeń w drodze politycznej egzekucyi.

Z inicyatywy zatem rządu, na podstawie wypracowanych przez Ministerstwo ogólnych zasad wprowadziły poszczególne kraje koronne austryackie opodatkowanie towarzystw asekuracyjnych na rzecz służby pożarnej. Wszystkie kraje, prócz Galicyi, posiadają obecnie ustawy nakładające podatek ogniowy na towarzystwa ubezpieczeń. Fundusze w ten sposób zdobyte dały możność rozwinięcia skutecznej działalności w kierunku podniesienia organizacyi obrony pożarnej. To też od wprowadzenia w życie podatku ogniowego datuje się szybki wzrost środków ratunkowych w krajach austryackich. I tak:

Morawa. Według relacyi tamtejszego Wydziału kraj. z 4. czerwca 1898. l. 5.604 obowiązuje ustawa z 16. grudnia 1882 r. Dz. u. kr. Nr. 1 ex 83. Według noweli z 24. stycznia 1887 r. Dz. u. kr. Nr. 19 płacą Towarzystwa 2% od premii brutto na cele pożarnictwa.

Z tych zasiłków tworzy się krajowy fundusz ogniowy, którym zarządza Wydział krajowy.

10% z funduszu ogniowego idzie do ogólnej kasy wsparcia dla ochotniczych i gminnych straży pożarnych i tam rozdziela się pomiędzy dwie istniejące sekcye kasy (czeską i niemiecką) według ilości należących do każdej sekcyi członków.

Reszta służy do wspierania straży pożarnych. Te tylko straże mają prawo do wsparć, które należą do ogólnej kasy wsparcia.

Wysokość zasiłków, udzielanych strażom pożarnym. wynosi od 50 zł. do 300 złr.

Z końcem roku 1897. należało do niemieckiej sekcyi kasy wsparcia 405 straży o 17.946 członkach, do sekcyi czeskiej 794 straży o 24547 członkach.

Szląsk. (Według relacyi tamtejszego Wydziału kraj. z 4. czerwca 1898. Nr. 5604).

Ustawa z 6. grudnia 1882 r. Dz. u. kr. Nr. 40 nakłada na towarzystwo asekuracyjne podatek ogniowy w wysokości 2% od premii brutto.

Z uzyskanych w ten sposób kwot przeznacza się rocznie, w myśl §. 6. cyt. ustawy, 10% na utworzenie funduszu wsparcia dla strażaków dotkniętych nieszczęściem i pozostałych po nich rodzin, reszta jako osobny fundusz ogniowy, służy do wspierania służby pożarnej.

Obydwoma tymi funduszami zarządza Wydział krajowy.

Dwuprocentowe zasiłki towarzystw asekuracyjnych wyniosły:

w r. 1895	. . . .	12.956 zł.	02 ct.
„ 1896	. . . .	13.390 zł.	11 „
„ 1897	. . . .	13.849 zł.	72 „

Nie wydane w danym roku kwoty umieszcza się w procentujących papierach wartościowych lub udziela się strażom pożarnym jako 4 procentowe pożyczki.

Od czterech lat istnieje instytucya powiatowych inspektorów ogniowych, których obowiązkiem jest udzielać opinii co do podań straży o zasiłki z funduszu ogniowego, nadzorować użycie tych zasiłków, przekonywać się o stanie obrony pożarnej w swym okręgu i zdawać o tem sprawę Wydziałowi krajowemu.

Obecnie istnieje na Szląsku ogółem 260 straży pożarnych.

Kraina. (Według relacyi Wydziału krajowego w Lublanie z 1. czerwca 1898. l. 5.740).

Ustawa z 20. grudnia 1884. Dz. ust. kraj. Nr. 17. Prestacye towarzystw asekuracyjnych, w wysokości 2% od premii brutto, wynosiły:

w roku 1894	. . . .	6.217 zł.	37½ ct.
„ 1895	. . . .	6.600 zł.	33 „
„ 1896	. . . .	5.755 zł.	77½ „
„ 1897	. . . .	6.665 zł.	32½ „

czyli średnio rocznie 6.557 zł. 05 ct.

W tych czterech latach udzielono zasiłków strażom pożarnym i gminom w myśl §. 6. do 10 wymienionej ustawy ogółem 24.557 zł. — czyli przecięciowo rocznie 6,139 zł. 25 ct.

Z końcem roku 1897 wynosił majątek funduszu ogniowego — 2.184 zł.

W Krainie istnieją 92 ochotnicze straże pożarne i 3 fabryczne; gminnych nie ma dotychczas wcale.

Dolna Austrya. (Według relacyi tamt. Wydziału krajowego z 13. czerwca 1898 l. 27.298).

Obowiązuje dotychczas ustawa z 16. grudnia 1882. Dz. ust. kr. Nr. 69. normująca wysokość prestacyi towarzystw asekuracyjnych na 2% od premii brutto. Wydział krajowy zarządza funduszem ogniowym, utworzonym z prestacyi od premii zebranych po za obrębem Wiednia; dla miasta Wiednia zaś istnieje osobny fundusz ogniowy, którym administruje Magistrat.

10% rocznych dochodów tego funduszu idzie na wsparcie strażaków, którzy ulegli nieszczęśliwemu wypadkowi i pozostałych po nich rodzin, reszta na zasiłki dla straży pożarnych.

W roku 1897 wyniosły w Dolnej Austryi dochody funduszu ogniowego z prestacyi towarzystw ogółem 39.360 zł.

Wydatki zaś na utrzymanie służby pożarnej, według obliczeń krajowego Związku straży ogniowych dochodzą do 136.000 złotych.

Miasto Wiedeń wydało na służbę pożarną w r. 1884 — 239.600 zł., zaś w r. 1895 przeszło 506.400 zł., zebrało zaś od towarzystw asekuracyjnych 13.200 zł. w r. 1884 i 27.383 zł. w r. 1895.

W obec znacznego bardzo wzrostu wydatków na służbę pożarną, nie stojącego w żadnym stosunku do wzrostu dochodów, ściąganych na ten cel od towarzystw ubezpieczeń, Wydział krajowy dolno austryacki, spowodowany petycyą Rady miejskiej w Wiedniu, przedłożył w roku bieżącym Sejmowi projekt ustawy, podwyższającej prestacye towarzystw asekuracyjnych na cele pożarnictwa do wysokości 5% od premii brutto.

Motywa tego projektu jak i sprawozdanie sejmowej komisyi asekuracyjnej, wskazują na to, że towarzystwa asekuracyjne, w pierwszej linii korzystające z istnienia dobrej organizacyi ratunkowej, która polepsza ryzyka, mogą i powinny znacznie więcej, niż dotychczas, łożyć na służbę pożarną.

Na posiedzeniu z 3. marca 1898. przyjął Sejm dolno austryacki bez debaty — wszyscy bowiem mowcy byli za projektem — przedłożoną przez Wydział krajowy ustawę, która jednak dotychczas sankcyi nie otrzymała.

W Dolnej Austryi istnieje obecnie:
989 ochotniczych straży pożarnych
47 fabrycznych „
1 dworska „
1 kolejowa „
1 straż warsztatu okrętowego czyli w sumie 1.039 straży.

Gminnych zawodowych straży pożarnych w Dolnej Austryi nie ma wcale. (Oprócz Wiednia. Przyp. Red.)

Tyrol (według relacyi tamtejszego Wydziału krajowego z 20. maja 1898).

W myśl uchwały Sejmu tyrolskiego 10. kwietnia 1892. którą zmieniono zasadniczą ustawę z 3. października 1884. (Dz. ust. kraj. Nr. 31), płacą obecnie akcyjne towarzystwa asekuracyjne 2% od premii brutto, towarzystwa zaś na wzajemności oparte 4 kr. od 1.000 zł. ubezpieczonej wartości.

Z tych prestacyi tworzy się krajowy fundusz ogniowy.

Dochody z prestacyi towarzystw wyniosły w r. 1897. — 11,826 zł. 8 ct. (stąd 8.099 zł. 13 ct., czyli 68% wypada na krajowy zakład ubezpieczeń od ognia).

Na rok 1898. preliminował Wydział krajowy o 500 zł. więcej, czyli przeszło 12.300 zł.

Prestacye towarzystw wpływają do ogólnego funduszu ogniowego, z którego przy końcu roku 80% przydziela się specyalnemu funduszowi dla wspomagania straży pożarnych i gmin w nabywaniu przyrządów pożarnych, reszta zaś tj. 20% idzie do funduszu wsparcia dla strażaków, w służbie uszkodzonych, i dla pozostałych po nich wdów i sierót.

W roku zatem 1897. wpłynęło do pierwszego funduszu 9.460 zł. 86 ct., do drugiego 2.365 zł. 22 ct.

Dochody tych funduszów ogniowych, o ile nie są w ciągu roku wydane na cele, którym służyć mają, lokuje się w papierach wartościowych. W ten sposób tworzy się rezerwowy majątek funduszów ogniowych, który wynosił w roku 1897:

Fundusz ogniowy dla niemieckiego Tyrolu: 6.050 zł. nom.
„ „ dla włoskiego Tyrolu 4.600 zł. nom.
Fundusz wsparcia dla niemieckiego Tyrolu 16.150 zł. nom.
„ „ dla włoskiego Tyrolu 8.300 zł. nom.

Na koszta inspektorów pożarnych, opłacanych także z funduszów ogniowych, a których jest w niemieckim Tyrolu 13, we włoskim 9, preliminowano na rok bieżący 500, względnie 300 zł.

Fundusze wsparcia wpływają do kas wsparcia, istniejących w Tyrolu, w myśl ustawy ogniowej z 28. listopada 1881. po jednej dla niemieckiej i włoskiej części kraju.

W roku 1897. udzielono w niemieckiej części Tyrolu wsparcia 29 strażakom w łącznej kwocie 692 zł. 83 ct.; we włoskiej — 11 strażakom w łącznej kwocie 275 zł. 80 ct.

Straży pożarnych istnieje obecnie w Tyrolu ogółem 400. Wszystkie one są ochotnicze — z wyjątkiem kilku prywatnych; nie ma straży zawodowych, utrzymywanych przez gminę.

Salzburg. (Według relacyi tamtejszego Wydziału krajowego z 16. maja 1898 Nr. 2.936).

Ustawa z 26. grudnia 1883. Towarzystwa płacą 2% od premii brutto. Rocznie wynoszą te prestacye 4.000 do 4.500 zł.

Z funduszu ogniowego, w ten sposób utworzonego a zostającego pod zarządem Wydziału krajowego, udzielane bywają zasiłki na sprawienie rekwizytów ogniowych w wysokości 25%, dalej na budowę rezerwoarów wodnych, strażnic etc. w wysokości mniej więcej 10%, na koszta inspekcyi ogniowych i na zapomogi dla strażaków w formie rocznej subwencyi 500 złotych, płaconej do kasy wsparcia.

Zwykle wydają się na powyższe cele wszystkie roczne dochody funduszu ogniowego.

Na 156 gmin istniejących w Salzburgu, 65 posiada ochotnicze straże pożarne z reguły dobrze uzbrojone i wyćwiczone.

Istrya (Według relacyi tamtejszego Wydziału krajowego z 27. maja 1898 Nr. 3.239).

Ustawa z 26. czerwca 1894 Dz. ust. kr. Nr. 20. Prestacya towarzystw asekuracyjnych wynosi 2% od premii brutto.

Z tych prestacyi tworzy się osobny fundusz ogniowy, administrowany przez Wydział krajowy, 80% przeznacza się z powyższego funduszu na zasiłki dla straży pożarnych, 10% na wsparcia dla strażaków, w służbie uszkodzonych i dla pozostałych po nich rodzin.

Kwoty w danym roku nie wydane lokuje się w papierach wartościowych.

Z końcem roku 1896, wynosił majątek funduszu ogniowego 200 zł. w papierach publicznych i 2.017 zł. 59 ct. w gotowce.

W Istryi istnieje wszystkiego 8 straży pożarnych.

Bukowina. Ustawa z 24. marca 1889 r. Dz. u. kr. Nr. 13.

Towarzystwa płacą 2% od premii brutto.

Dalmacya. Ustawa z 18. listopada 1884. Dz. u. kr. Nr. 32.

Karyntya. Ustawa z 29. października 1883 r. Dz. ust. kraj. Nr. 24.

Tryest. Ustawa z 26. grudnia 1883 r. Dz. ust. kr. ex 1884. Nr. 2.

Gorycya i Gradiska. Ustawa z 13. sierpnia 1896. Dz. ust. kr. Nr. 23.

Vorarlberg. Ustawa z 20. października 1883. Dz. ust. kr. Nr. 34.

Górna Austrya. Ustawa z 26. grudnia 1883. Dz. ust. kr. Nr. 26.

Styrya. Ustawa z 23. grudnia 1884. Dz. ust. kraj. Nr. 18. Towarzystwa płacą 2% od premii brutto. Rozporządzeniem Wydziału krajowego z 28. kwietnia 1887. r. Dz. ust. kr. Nr. 33. uregulowano w sposób szczegółowy użycie funduszu ogniowego.

Czechy (według relacyi Wydziału krajowego z 8. czerwca 1898. l. 43.405. Ustawa z 24. grudnia 1884. Dz. ust. kr. Nr. 62 oznacza wysokość prestacyi na 2% od premii brutto. Nowelą z 12. marca 1886. Dz. ust. kr. Nr. 19. zmieniono §. 1. wymienionej ustawy w tym sensie, że odtąd pobiera się prestacyę od wszystkich premii ogniowych brutto słonecznego roku, bez względu na czas i trwanie zawartych umów asekuracyjnych.

Ratowanie osób, które załamały się na lodzie.

We wszystkich nieszczęśliwych wypadkach, gdzie życie ludzkie jest zagrożone, publiczność nasza i władze zwracają się do straży pożarnej, wyczekując od niej akcyi ratunkowej.

Do takich nieszczęśliwych wypadków zaliczamy także załamanie się osoby na lodzie i wedle artykułu w Feuerwehr-Signale podajemy sposób ratowania w tym wypadku.

Przedewszystkiem ostrzegamy, że tutaj niebezpieczeństwo dla ratujących i dla osoby, która się na lodzie załamała, jest równe, dlatego ratunek przeprowadzać należy z rozwagą, zimną krwią i ostrożnością.

Do osoby, która się na lodzie załamała, przystąpić nie można, bo brzegi otworu w lodzie utworzonego, w który osoba wpadła, bardzo prędko dalej załamują się, powinni zatem ratujący zaopatrzyć się w linewkę ratunkową, w zwykłą drabinę, o ile możności długą i w deski.

Ratunkiem zajmować się winno z reguły tylko dwóch strażaków, aby niepotrzebnie nie obciążać powierzchni lodu.

Drabinę kładzie się na lodzie w tem miejscu, gdzie załamanie nastąpiło. U jednego końca drabiny staje strażak i przytrzymuje ją, aby się nie poruszała. Strażak ten trzyma także jeden koniec linewki ratunkowej, rzuconej osobie ratowanej. Drugi strażak z przeciwnego końca drabiny dostaje się po drabinie, o ile możności jak najbliżej miejsca załamania się lodu, kładzie się na brzuch, w pozycyi leżącej podaje rękę osobie ratowanej i ułatwia jej wydostanie się na drabinę.

Leżąca pozycya strażaka ratującego jest z tego powodu konieczną, bo wówczas ciężar jego ciała i ciśnienie na lód

rozdziela się, wskutek czego zapobiega się dalszemu załamaniu lodu.

Jeżeli drabina jest krótką, to starać się powinno, aby ona przynajmniej pół metra poza miejscem załamania się jednym końcem na lodzie spoczywała.

Gdy osoba wyratowana znajduje się już na drabinie, natenczas strażak pierwszy, przytrzymujący drabinę, odsuwa ją od miejsca załamania o ile możności jak najdalej, poczem osobę wyratowaną umieszcza się w mieszkaniu i wzywa do niej lekarza.

Jeżeli do tej akcyi ratunkowej użyć się musi desek, to w tym wypadku wskazaną jest jeszcze większa ostrożność.

Akcya ratunkowa przy użyciu desek odbywa się w taki sposób, jak przy użyciu drabiny, wówczas jednakowoż do jednego końca deski umocować należy na poprzek szeroką listwę, aby w ten sposób powiększyć powierzchnią lodu, którą deska pokrywa.

Rewizye ogniowe
w miastach i miasteczkach.

Wedle §. 4. ustawy o policyi ogniowej z dnia 10 lutego 1891. Dz. ust. kraj. Nr. 18., która oprócz Lwowa i Krakowa obowiązuje we wszystkich miastach i miasteczkach naszego kraju, celem rewizyi ogniowej jest zbadanie stanu budynków pod względem ich bezpieczeństwa od pożaru, wykrycie i uchylenie wszystkiego, coby pożar spowodować mogło, skontrolowanie stanu kominów i ich czyszczenia, oraz sprawdzenie stanu i pogotowia przyrządów pożarnych. Rewizyi ogniowej w myśl tej ustawy dokonuje Naczelnik gminy (Burmistrz) a względnie Delegat, a do rewizyi tej przybiera sobie kominiarza i jednego znawcę, oraz Naczelnika straży pożarnej lub w zastępstwie tegoż innego członka straży. Znawcą bywa budowniczy miejski, a w braku tegoż koncesyonowany majster murarski lub ciesielski. Rewizye ogniowe odbywają się zatem komisyonalnie, a komisyi tej przewodniczy Naczelnik gminy względnie Delegat.

Wszyscy członkowie komisyi zajmują się rewizyą, aby przedmiot rewizyi pod względem policyjno-ogniowym należycie zbadać; najwięcej jednak rewizya interesować powinna Naczelnika straży pożarnej.

W miastach, gdzie istnieją gminne straże pożarne referentem spraw policyjno - ogniowych jest zwyczajnie, a przynajmniej być powinien, Naczelnik tej gminnej straży pożarnej. W miastach i miasteczkach, nie liczących 10.000 mieszkańców, gdzie ochotnicze straże pożarne przyjęły na siebie obowiązki straży pożarnej gminnej i uwolniły tym sposobem gminy swoje od obowiązku organizowania osobnych korpusów straży pożarnej gminnej, referentami tych spraw policyjno-ogniowych, jeżeli gmina jest ubogą i nie może tej czynności powierzyć osobnemu płatnemu urzędnikowi, powinni być naczelnicy tych ochotniczych korpusów strażackich, są oni bowiem w myśl ustawy o policyi ogniowej z r. 1891. honorowymi urzędnikami gminy i na czas swego urzędowania złożyli przyrzeczenia służbowe. Ci to naczelnicy straży pożarnych, a oraz referenci spraw policyjno-ogniowych winni być również członkami komisyi rewizyjnych ogniowych.

W niniejszej instrukcyi starać się będziemy podać tym naczelnikom straży pożarnych sposób przeprowadzania tych rewizyi, wskazać potrzebne księgi i całą czynność kancelaryjną.

Oprócz tego, że wszyscy członkowie rewizyjnej komisyi zajmują się ogólnie całą rewizyą, to każdy z tych członków ma jeszcze przy rewizyi czynność specyalną.

I tak:

a) Przewodniczący Komisyi lub Delegat ogniowy albo też przez nich upoważniony inny członek Komisyi sprawdza, czy na strychach budynków niema łatwozapalnych materyałów jak n. p. słomy, siana, szmat, drzewa i t. p. tudzież bada stan kominów.

Zdawałoby się, że wykrycie stanu czyszczenia kominów należy do niemożliwych dla komisyi policyjno - ogniowej czynności, tak jednak nie jest, bo wejrzawszy do komina lub wprowadziwszy do niego kawałek drążka, obwiniętego szmatą, przez jeden z wyciorów kominowych stan ten zaraz się sprawdzi. Ujrzeć tam można szkliwo kominowe lub też pierzastą nagromadzoną obficie sadzę; szmata pokryje się tą sadzą, co świadczy, że komin nie był należycie wycierany.*)

Jeżeli w miejscowości zaprowadzony jest regulamin dla kominiarzy, a więc jeżeli istnieją kominiarskie karty kontrolne, to na podstawie tych kart możliwem jest także skontrolowanie stanu wyczyszczenia kominów.

b) Przybrany do komisyi znawca, którym jest budowniczy miejski, majster murarski lub majster ciesielski, bada czy pomiędzy dachem a sienią jest sufit z polepą, czy piece i t. zw. lufty w domach drewnianych mają obmurowanie przepisane ustawami i w ogóle bada budynek pod względem bezpieczeństwa ogniowego.

c) Kominiarz jest przy rewizyi ogniowej niezbędnym do wskazania wadliwych wyciorów kominowych i ich rozmieszczenia, a względnie podania braku tychże, on też wskazuje, czy i gdzie belki wpuszczone są do kominów, gdzie są wadliwe i niebezpieczne przewody kominowe, u nas zwane „szlauchami, szlągami“ lub „świnkami“, czy są gdzie popękane ściany kominów i t. p. wadliwości, które on przy wycieraniu kominów spostrzegł i o czem już nawet na podstawie postanowień powszechnej ustawy karnej z r. 1852. władzę bezpieczeństwa uwiadomić powinien.

d) Naczelnik straży sprawdza czy nieruchomość posiada przepisane przyrządy do gaszenia ognia. Przyrządy te powinny być zaopatrzone numerami domów, aby je w razie użycia przy pożarze można było właścicielom zwrócić, a także i dla kontroli, bo zdarza się, że niedbali i niewykonujący przepisów miejscowego regulaminu ogniowego właściciele domów na czas rewizyi wypożyczają te przyrządy ogniowe od innych, a po rewizyi im zwracają.**)

---

*) Na oświadczeniu samego kominiarza w tym kierunku nie można polegać, bo przecież kominiarz sam siebie oskarżać nie będzie.

**) Przy badaniu beczek, czy one są napełnione wodą, zwrócić należy uwagę na ich zawartość, bo wydarza się, że niedbali właściciele domów, aby oszukać i komisyę policyjno-ogniową w błąd wprowadzić

Naczelnik straży zapisuje wynik rewizyi do notatnika, o wyniku tym uwiadamia Komisya zaraz właściciela domu, pełnomocnika lub zarządcę. Ponieważ jednak właściciela domu czy zarządcę rewizya niezawsze zastanie w domu, należy ich z tego powodu jak i celem uzyskania dowodu o wydanych zarządzeniach, o wadach i brakach w ich realnościach wykrytych, pisemnie uwiadomić, a zarazem wezwać do usunięcia złego i do uzupełnienia braków.

Wzór A.

P. u.

Komisya policyjno-ogniowa podczas rewizyi ogniowej w dniu 30. maja 1899 na podstawie §. 4. ustawy o policyi ogniowej z dnia 10. lutego 1891 D. u. kr. Nr. 18 przeprowadzonej, sprawdziła, że w realności p. Michała Trawińskiego pod lk. 15 brakuje 2 bab ogniowych.

Nadto sprawdziła Komisya, że komin znajdujący się na północnej stronie strychu jest pęknięty.

Podpisy członków Komisyi lub samego Przewodniczącego:

Weszło 30/5. 1899.
L. 1618.
Exp. I.
Do
Pana Michała Trawińskiego
właściciela realności pod lk. 15.
w Uściu zielonem.

Komisya policyjno-ogniowa podczas rewizyi ogniowej w dniu 30. maja 1899 na podstawie §. 4 ustawy o policyi ogniowej z dnia 10. lutego 1891 D. u. kr. Nr. 18. przeprowadzonej, sprawdziła, że w realności Pańskiej brakuje 2 bab ogniowych.

Nadto sprawdziła Komisya, że komin, znajdujący się na północnej stronie strychu, jest pęknięty.

Na podstawie §. 4. ustawy o policyi ogniowej z dnia 10. lutego 1891 D. u. kr. Nr. 18. wzywam Pana pod grzywną w §. 35 tejże ustawy wyszczególnioną, ażebyś w przeciągu dni 14 brakujące przybory sprawił i postarał się o naprawę pękniętego komina.

Równocześnie nadmieniam, że gdyby Pan zarządzeniu temu w terminie zadość nie uczynił, ulegniesz karze, a nadto zarządzenie to na Jego koszt i niebezpieczeństwo wykonane zostanie.

30/5 1899.

Exp II.
(na odpisie Exp. I.)
Komisyi policyjno-ogniowej
w Uściu zielonem

do wiadomości, zbadania i doniesienia po upływie wyznaczonego terminu, czy zarządzenie wykonane zostało.

D j. w.

(Aprobata) (Podpis referenta)

przewracają próżne beczki dnem do góry i na dno trochę wody wlewają i tym sposobem łudzą, że beczka jest zupełnie wodą napełniona.

W tym celu do odpowiedniej rubryki księgi rewizyi ogniowych**), którą prowadzić należy, wpisuje się znalezione braki w przyrządach, a pod rubryką właściwą wciąga się wszystkie wykryte wadliwości, a wreszcie celem wydania odpowiedniego zarządzenia (nakazu) czyni się tak zwane: „Przypomnienie urzędowe“ (P. u.), które otrzymuje liczbę protokołu podawczego. Wzór takiego aktu i załatwienie (referat) umieszczony jest pod *A.*

(C. d. n.)

III. Ruch Towarzystw strażackich.

Tarnów. W dniu 17. stycznia odbyło się Walne zgromadzenie, na którem wybrano nowy Wydział i Komendantów oddziałowych. Wynik tych wyborów jest następujący: Prezesem Dr. Stanisław Stojałowski, naczelnikiem Mikołaj Jamrowicz, a jego zastępcą Jędrzej Pasiewnik. Członkami Wydziału: Ks. Infułat Stanisław Walczyński, Stanisław Szeligiewicz, Franciszek Łazarski, Dr. Herman Pilcer, Michał Świderski, Jędrzej Posiewnik, Ludwik Kowalski i Wilhelm Serednicki. Skarbnikiem Antoni Nieduszyński, chorążym Stanisław Wątrobski, a sekretarzem Franciszek Gadowski. Komendantami oddziałowymi: Stanisław Morawski, Wojciech Rysiński, Władysław Podgórski i Antoni Drewniak. Zastępcami komendantów oddziałowych: Jan Andrzejowski, Jakób Filipowicz, Jan Wroński i Józef Świątłowski.

Dębica. Walne Zgromadzenie ochotniczej Straży pożarnej w Dębicy uchwaliło nabyć sztandar i w dniu 4. maja br. obchodzić uroczyście ćwierćwiekowy jubileusz swego istnienia.

Łęki. Walne Zgromadzenie Straży ogniowej w Łękach wybrało do Wydziału na rok 1899 prezesem Antoniego Wrotnowskiego, Jana Januszyka naczelnikiem korpusu, Józefa Żmudkę, Józefa Dziubka, Józefa Matlaka, członkami.

Do sądu polubownego i do sprawdzenia rachunków zostają ci sami co w roku ubiegłym.

Jawornik miasto. Dnią 15. stycznia odbyło się Walne Zgromadzenie, na którem zbadano rachunki, uchwalono zakupić drabinki dachowe i wybrano: komendantem 1. Oddziału Józefa Jamrozika, a tegoż zastępcą Bronisława Jamrozika; adjutantem Karola Spławińskiego, a magazynierem Wojciecha Zawadzkiego.

*) Druki na księgę rewizyi ogniowych sprzedaje Związek strażacki.

IV. Kronika pożarów.

Chronologiczny wykaz większych pożarów w roku 1898.

Dnia	14.	stycznia	w	Żuklinie	spaliło	się	18	gospodarstw,	szkoda	16.000	zlr.
„	30.	„	„	Borysławiu	„	„	10	domów,	„	43.500	„
„	24.	lutego	„	Krupsku	„	„	20	gosp.,	„	10.000	„
„	9.	marca	„	Rzuchowie	„	„	74	gosp.,	„	37.140	„
„	14.	„	„	Uściu solnem	„	„	25	domów,	„	30.000	„

„	14.	„	„	Petewczycach	„	„	67	gospod.,	„	30.000	„
„	24.	kwietnia	„	Gródku	„	„	38	„	„	19.000	„
„	3.	maja	„	Jaźkowicach	„	„	50	„	„	29 170	„
„	4.	„	„	Brodach spalił się magazyn					„	120.000	„
„	5.	„	„	Tyśmienicy *) spaliło się			400	domów,	„	?	
„	10.	„	„	Ulanowie	„	„	33	„	„	110.000	„
„	13.	„	„	Wielowsi	„	„	52	gospod.	„	45.650	„
„	29.	„	„	Furmanach	„	„	20	„	„	16.800	„
„	26.	czerwca	„	Kosowie	„	„	18	domów,	„	24.000	„
„	28.	„	„	Jagielnicy	„	„	159	„	„	371.500	„
„	4.	lipca	„	Sokalu	„	„	23	„	„	18.000	„
„	13.	sierpnia	„	Radomyślu	„	„	37	„	„	52.000	„
„	15.	„	„	Skałacie *)	„	„	150	„	„	?	
„	16.	„	„	Jaworzniu	„	„	13	gospod.	„	17.000	„
„	19.	„	„	Pleśnianach	„	„	71	„	„	47.280	„
„	23.	„	„	Gródku	„	„	15	„	„	10.000	„
„	25.	„	„	Baranowie *)	„	„	130	domów,	„	?	
„	6	września	„	Borkach wielk.	„	„	26	gosp.	„	23 000	„
„	11.	„	„	Uhnowie	„	„	31	domów,	„	28.000	„
„	12	„	„	Głogowie	„	„	106	„	„	120.000	„
„	13.	„	„	Kocurowie	„	„	20	gospod.	„	15.000	„
„	16.	„	„	Mikulińcach	„	„	11	domów,	„	10.000	„
„	6.	października	„	Pacykowie	„	„	20	gospod.	„	14.500	„
„	27.	listopada	„	Spasie	„	„	20	„	„	25.000	„
„	27.	„	„	Posad. chyrow.	„	„	28	„	„	30.000	„
„	29.	„	„	Dziedziłowie	„	„	11	„	„	15.000	„
„	3.	grudnia	„	Dzieduszycach	„	„	61	„	„	80.000	„
„	11.	„	„	Bratkowcach	„	„	47	„	„	40.000	„
„	13.	„	„	Zóżku dolnym	„	„	48	„	„	33.500	„
„	28.	„	„	Klusowie	„	„	11	„	„	10.000	„

*) Sprawozdania nie nadesłano.

Listopad i grudzień 1898. (Zestawienie statystyczne).

Miejscowość		Ilość pożarów	Spaliło się					Szkoda		Przyczyna				
			domów mieszkalnych	budynków gospodarczych	zakładów przemysłowych	kościołów	ludzi	ogólna zł.	ubezpieczona zł.	podpalenie	nieostrożność	wadliwa budowa	od pioruna	niezbadana
Miasta i miasteczka	**Listopad**	16	19	18	5	—	—	184.610	51.020	5	3	2	—	6
	Grudzień	18	21	9				16.440	5.820	4	4	3		7
Gminy wiejskie	**Listopad**	80	143	156	—	—	—	139.440	40.200	7	15	4	—	54
	Grudzień	48	214	312				198.725	51.435	6	8	1		33
Razem . . .		162	397	495	5	—	—	539.215	148.475	22	30	10	—	100

W akcyi ratunkowej brały udział następujące Straże pożarne: **Listopad**: Biłka szlach Bołszowce, Bronowice, Chyrów, Dolina 2, Głogów, Hałcnów 2, Kańczuga, Kołomyja, Kosów, Kozowa, Kozy, Krowodża, Łapanów, Lisia góra Lisko 3, Lwów, Modelnica, Nowawieś krak., Sambor, Stare miasto, Tarnów, Tonie, Ulanów, Zielonki, Zwierzyniec, Żółtańce **Grudzień**: Bobowa, Borysław, Brody. Dolina, Grębów, Gwoździec, Jezierna, Kalwarya zebrzyd., Kolbuszowa Kołomyja 2, Kosów, Krystynopol, Łapanów, Narol. Pruchnik, Radomyśl, Stratyn, Stryj, Tarnopol, Tyśmienica, Wilamowice

Wedle spóźnionych sprawozdań w r. 1898 było jeszcze 130 pożarów, które zniszczyły 260 domów mieszkalnych, 286 budynków gospodarczych i 3 zakłady przemysłowe. Pożary te wyrządziły ogólną szkodę, oszacowaną na 291.465 złr., z których 117.230 złr. ubezpieczono. Powodem powstania tych pożarów było w 11. wypadkach podpalenie, w 15. nieostrożność, w 6. wadliwa budowa, 1 pożar powstał od pioruna, a w 97. wypadkach przyczyny nie zbadano.

Zestawienie statystyczne wszystkich pożarów w r. 1898.

W miastach i miasteczkach: Pożarów 248. Domów mieszkalnych 780. Budynków gospodarczych 589. Zakładów przemysłowych 10. Kościołów 1. Ludzi 1. Szkoda ogólna 1,462.455 złr. Szkoda ubezpieczona 642.874 złr. Przyczyny: podpalenie 47, nieostrożność 51, wadliwa budowa 22, od pioruna 3, niezbadane 125.

W gminach wiejskich: Pożarów 836. Domów mieszkalnych 1907. Budynków gospodarczych 2606. Zakładów przemysłowych 9. Kościołów 2. Ludzi 13. Szkoda ogólna 1,814.849 złr. Szkoda ubezpieczona 906.500 złr. Przyczyny: podpalenie 101, nieostrożność 141, wadliwa budowa 32, od pioruna 25, niezbadana 537.

Razem pożarów 1084, które pochłonęły 2687 domów mieszkalnych, 3195 budynków gospodarczych, 19 zakładów przemysłowych, 3 kościoły i 14 ofiar w życiu ludzkiem.

Ogólna szkoda przez pożary te zrządzona wynosi **3,277.304 złr.**, z których ubezpieczono 1,549.374 złr. Przyczyną powstania tych pożarów było w 148 wypadkach podpalenie, w 192 nieostrożność, w 54 wadliwa budowa, w 28 wypadkach powstał pożar od pioruna, a w 662 wypadkach przyczyny nie zbadano.

V. Rozmaitości.

Koszta utrzymania straży pożarnych w roku 1897. w 30 miastach, w których obowiązuje ustawa gminna z r. 1889. wynosiły 95.448 złr. 81 ct.. a mianowicie:

W Białej 200·— zł., w Bochni 678·93 zł., w Brodach 450·— zł., w Brzeżanach 2.078·73 zł., w Buczaczu 918·38 zł., w Drohobyczu 3.956·05 zł., w Gorlicach 300·— zł., w Gródku 898·21 zł., w Jarosławiu 8.215·02 zł. w Jaśle 500·— zł., w Jaworowie 216·30 zł., w Kołomyi 9.476·71 zł., w Krośnie 455·— zł., w Podgórzu 3.106·— zł., w Przemyślu 14.921·62 zł., w Rzeszowie 4.310·75 zł., w Samborze 4.394·23 zł., w Sanoku 505·385 zł., w Sączu Nowym 5.998·58 zł., w Śniatynie 1.156·85 zł., w Sokalu 184·04 zł., w Stanisławowie 10.882·40 zł., w Stryju 6.220·30 zł., w Tarnopolu 6.676·55 zł., w Tarnowie 6.082·05 zł., w Trembowli (?), w Wadowicach 1.020·10 zł., w Wieliczce 553·60 zł., w Złoczowie 675·50 zł., w Żółkwi 397·43 zł.

W innych miastach i miasteczkach oprócz Lwowa i Krakowa, tudzież w gminach wiejskich wydatki na cele straży pożarnej podług budżetów na rok 1897. miały wynosić 72.961·89 zł, a mianowicie w powiatach:

Biała 2.464·05 zł., Bóbrka 440·— zł., Bochnia 63?·— zł., Bohorodczany 2.836·— zł., Borszczów 485·— zł., Brody 2.691·18 zł., Brzesko 876·75 zł., Brzeżany 2.035·79 zł., Brzozów 956·— zł., Buczacz 775·— zł., Chrzanów 3.354·32 zł., Cieszanów 777·— zł., Czortków 690·— zł., Dąbrowa 652·— zł., Dobromil 1.050·— zł., Dolina 777·— zł., Drohobycz 830·— zł., Gorlice 395·— zł., Gródek 10·— zł., Grybów 373·— zł., Horodenka 995·— zł., Husiatyn 2.464·38 zł., Jarosław 677·— zł., Jasło 548·— zł., Jaworów 1.915·64 zł., Kałusz 1.221·23 zł., Kamionka 757·07 zł., Kolbuszowa 250·— zl., Kołomyja 1.353·— zł., Kossów 600·— zł., Kraków 2.319·59 zł., Krosno 209·— zł., Limanowa 174·63 zł., Lisko 437·— zł., Lwów 1.297·40 zł., Łańcut 1.622·60 zł., Mielec 829·— zł., Mościska 1.288·20 zł., Myślenice 1.530·— zł., Nadwórna 520·— zł., Nisko 50·— zł., Nowytarg 3.900·— zł., Pilzno 490·— zł., Podhajce 1.485·40 zł., Przemyśl 661·06 zł., Przemyślany 285·— zł., Rawa 607·20 zł., Rohatyn 888·50 zł., Ropczyce 853·78 zł., Rudki 120·— zł., Rzeszów 643·20 zł., Sambor 354·— zł., Sanok 654·80 zł., Sącz Nowy 1.068·59 zł., Skałat 970·— zł., Śniatyn 306·— zł., Sokal 527·50 zł., Stanisławów 969·25 zł., Staremiasto 982·— zł., Stryj 1.383·22 zł., Tarnobrzeg 710·— zł., Tarnopol 1.029·90 zł., Tarnów 480·63 zł., Tłumacz 425·— zł., Trembowla 961·— zł., Turka 603·97 zł., Wadowice 678·38 zł., Wieliczka 328·38 zł., Zaleszczyki 382·24 zł., Zbaraż 2.792·49 zł., Złoczów 520·— zł., Żółkiew 1.334·— zł., Żydaczów 1.334·— zł. Żywiec 1.079·05 zł.

Rewizye ogniowe. Postanowienia ustawy o policyi ogniowej z dnia 10. lutego 1891. Dz. ust. kraj. Nr. 18. obowiązującej w miastach i miasteczkach naszego kraju, dotyczące odbywania rewizyi ogniowych we wszystkich budynkach gminy nie są należycie wykonywane.

Na podstawie nabytego doświadczenia śmiało stwierdzić możemy, że zaledwie w jednej dziesiątej części naszych miast i miasteczek, w których ta ustawa już od roku 1891. obowiązuje, postawienia §. 4. tej ustawy o rewizyach ogniowych są należycie wykonywane; w innych miastach i miasteczkach rewizye ogniowe albo zupełnie się nie odbywają albo tylko przygodnie i powierzchownie dla upozorowania, że się ustawie czyni zadość.

Przyczyną tego złego niezawsze jest zła wola Naczelników gmin, lecz często brak zrozumienia rzeczy i brak wiadomości, w jaki sposób zabrać się do rewizyi i je przeprowadzić tak, aby one należyty i celowi odpowiadający skutek odnosiły.

Rewizye ogniowe należycie i energicznie, a ze zrozumieniem rzeczy przeprowadzone są jednym z najużyteczniejszych środków do zapobiegania powstaniu pożarów.

Statystyka pożarów wykazuje, że powodem stosunkowo bardzo wielu pożarów jest wadliwa budowa ognisk i komi-

nów. Gdyby przy rewizyach ogniowych wykrywało się wszystko, co niebezpieczeństwem powstania pożaru zagraża, gdyby się wykonania zarządzeń komisyi policyjno-ogniowej pilnowało i energicznie a nawet przymusowo, na co ustawa zezwala, do wykonania ich dążyło, to nie ulega wątpliwości, że zmniejszałaby się ilość pożarów powstałych wskutek tych wadliwych urządzeń ognisk i kominów.

W II-gim dziale naszego czasopisma zamieszczoną zostanie instrukcya p. t. „Rewizye ogniowe w miastach i miasteczkach“ do odbywania rewizyi ogniowych

Instrukcyą tę, stanowiącą Nr. 19. „Biblioteki strażackiej“ aprobowała Rada Zawiadowcza Związku naszego, a Wysoki Wydział Krajowy zaleci ją Magistratom i Zwierzchnościom gminnym do użytku.

Jeżeli referenci spraw policyjno-ogniowych przy Magistratach i Zwierzchnościach gminnych pójdą na rękę Burmistrzom (Naczelnikom gmin), jeżeli z całą dokładnością, ścisłością i energią dążyć będą, aby zarządzenia wydane przy rewizyi ogniowej były wykonane, jeżeli energicznie starać się będą o to, aby żadne przekroczenie policyjno-ogniowe nie uszło bezkarnie, natenczas rewizye ogniowe odniosą skutek pożądany

W Żytomierzu dnia 18. stycznia, w składzie aptecznym Wilensa zdarzył się wybuch benzyny. Brandmistrz straży pożarnej i trzech strażaków zginęło, policmajster i dwaj komisarze policyi, odnieśli ciężkie rany.

Sygnały dwutonowe (na hupkę) wyszły jako Nr. 18. „Biblioteki strażackiej“. Cena 5 ct.

Wyciąg ze sprawozdania o pożarze. (Autentyczne),

— Czy życie ludzkie było zagrożone i kto je wyratował?

— Nie było, gdyż świnia z chlewka puszczona biegała koło domu i pobudziła domowników.

Najstarszy wiekiem strażak w Austryi żyje w miejscowości Bregenz. Jest nim p. Franciszek Mohr. W dniu 28. grudnia z. r. ukończył 90 lat, jest czynnym członkiem ochotniczej straży pożarnej, czerstwy i zdrowy.

Złe dziecko. W Samocicach (pow. Dąbrowa) pięcioletnie dziecko ze złości, że mu matka jeść nie dała, podpaliło dom swoich rodziców.

Energiczny Naczelnik gminy. W Suszycy wielkiej (pow. Staremiasto) naczelnik gminy M. Leszczyszyn ukarał grzywną po 1 złr. wszystkich tych mieszkańców gminy, którzy pomimo nawoływania nie przybyli na ratunek do pożaru.

W Jarosławiu dnia 3. stycznia o godzinie 6. wieczorem wybuchł pożar w komórce kupca Szafrana i przeniósł się na sąsiednie mieszkania. Zachodziła obawa wielka spłonięcia całego śródmieścia od placu bóżnicy, a również groziło niebezpieczeństwo życia dla kilku rodzin, które nie miały innego sposobu ratunku, jak tylko przez okna piętrowych mieszkań. Dzięki burmistrzowi p. Dietziusowi i energicznej akcyi ratunkowej straży pożarnej, zdołano pożar zlokalizować i uratowano kilka osób z grożącego niebezpieczeństwa. Odznaczył się kapral policyi Karol Bidziński, który wdarłszy się po drabinie na pierwsze piętro, wyratował z płomieni dwoje dzieci i trzy starsze osoby.

Ogromny pożar w Hamburgu dnia 9. stycznia zniszczył fabrykę przetworów chemicznych, należącą do firmy Heil-Schammer. Szkodę oceniają na 400.000 marek niem.

W Monachium dnia 9. stycznia w tamtejszym Orfeum wybuchł pożar po odbytym balu, który zniszczył doszczętnie salę teatralną.

† **Jan Czeżowski**, prezes ochotniczej straży pożarnej w Buczaczu zmarł dnia 9. stycznia. Pogrzeb tego zacnego męża odbył się dnia 11. stycznia.

Ś. p. Jan Czeżowski ongiś bardzo majętny obywatel poświęcił w roku 1863. znaczną część swego majątku na cele publiczne, niosąc prócz tego i życie w ofierze Ojczyźnie.

Po nieszczęśliwej kampanii, skutkiem której stracił majątek, pracował pożytecznie dla kraju i Ojczyzny na skromnej posadzie ajenta asekuracyjnego Towarzystwa krakowskiego.

Niezmordowanie popierał cele ochotniczych straży pożarnych i przez szereg lat piastował godność prezesa rady nadzorczej ochotniczej straży pożarnej w Buczaczu.

Cześć jego pamięci!

Nowa straż pożarna. Za inicyatywą i staraniem Dra Zygmunta Miczyńskiego w Wieliczce organizuje się w Bierzanowie ochotnicza straż pożarna.

Wypadki uszkodzenia. W Chrzanowie podczas pożaru w nocy z 14. na 15. stycznia w piekarni, wskutek przebywania w dymie i gorącu przez 4 godziny nabawili się strażacy: Jan Mąsiorski, Mojżesz Richter i Pinkus Kirschner kataralnego zapalenia gardła, krtani i tchawicy, nadto ten ostatni przy obsłudze sikawek skaleczył palec.

Kit dla przedmiotów z żelaza lanego. Dotychczas uważano, że złamany przedmiot z żelaza lanego jest już nie do naprawienia i wyrzucano go na śmiecie. Tymczasem w dość szerokim zakresie da się zastosować kit, który dobrze złamane części żelaza lanego spaja i w wielu wypadkach czyni je jeszcze użytecznemi. Kit ten sporządza się jak następuje: Bierze się 2 części salmiaku, 2 cz. kwiatu siarczanego (proszek siarki) i 16 części opiłków żelaza lanego. Wszystko to miesza się dokładnie i trzyma w suchem miejscu do użytku. W razie potrzeby miesza się część tego proszku z 20 częściami opiłków żelaznych i zarabia wodą na ciasto gęstości kitu. Po posmarowaniu powierzchni złamanych tym kitem i należytem ściśnięciu tychże, zasycha kit i twardnieje tak, że złamany przedmiot może być nadal używanym. (Przew. Przem.)

VI Poczta Redakcyi.

Panu A. B. w M.

Komisyi administracyjnej Wysokiego Sejmu odstąpiony został projekt ustawy budowniczej dla pomniejszych miast i miasteczek oraz dla gmin wiejskich, tudzież projekt ustawy o podatku ogniowym.

Redaktor odpowiedzialny: Szczerbowski Antoni. Nakładem „Związku ochotniczych straży pożarnych“.
Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.